

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru economi numai 4 cor. pe an.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Hunedoara pe lucru!

Deput. Török — mort.

Deputatul cercului Hunedoara, Török Béla, a murit în 13 Nov. n. în Pesta, în urma unei boale de inimă.

Alegere nouă.

Devenind astfel cercul văduvit, președintele dietei va chema cercul să-și aleagă, cit de curînd, poate în vre-o lună de zile deja, alt deputat!

În fața acestei alegeri s'au pornit pregătirile în cerc: guvernul avînd aci fabrica de fer, atîrnătoare de el, își pune candidat pe un om al său, nădăjduind în spriginul fabricii. Kossuthiști (coalitia) răzîmată pe Ungurii din cerc, care țin cu ei, și-or pune și ei în candidare un kossuthist.

Dar' cu bucurie vestim că și Românii s'au pus pe lucru, și, întemeiați pe faptul, că alegătorii români sunt cu mult mai mulți ca toți străinii laolaltă, își pun și ei candidatul lor român!

Convocare.

Alegătorii cercului electoral Hunedoara — sunt rugați să ia parte la **adunarea poporală**

ce să va ținea Sîmbătă în 25 Noemvrie st. n. 1905, la ceasurile 11 înainte de amiază, în Hunedoara cu următoarea ordine de zi:

1. Constituirea adunării.
 2. Situația politică.
 3. Votul universal.
 4. Candidarea deputatului pentru cercul Hunedoara.
 5. Eventuale propuneri.
- Hunedoara, la 15 Noemvrie.

Dr. George Dublesiu	Vasile C. Osvadă
George Rain	Nicolae Mușă
Nicolae Dima	Simion Chirca
Nicolae Macrea	Valer Beșan
Arimie Muntean	Alexandru Dima jun.
Nicolae Rimbaș, jun.	Constantin Dima
Andrei Ludu	Ioan Popoviciu
Daniil Mușă	Iuliu Holdăr
Joja Opișă	Daniil Biessa
Petru Muntean	Virgil Radeș
Feri Smit	George Dănilă jun.
Nicolae Popescu	Simion Zevoian
Ioan Tath	Nicolae Albu
George Popoviciu	Iosif Șoimos
	Ioan Popoviciu.

Nicăiri ca în Hunedoara nu e mai potrivită ținerea unei adunări populare. Căci cercul Hunedoarei a rămas fără deputat și de aceea e cu cale și e cu minte să se țină o adunare poporală — pentru ca poporului să i-să dea prilej să-și spună doririle, năcăzurile și nădejile sale politice. Poporul să-și pună candidat și poporul să-și aleagă deputat! Nu domnii străini de lucrurile poporului. Adunarea poporală, chemată la Hunedoara trebuie să fie o adunare însuflețitoare, o adunare vrednică, o adunare impunătoare, în care poporul să-și spună cuvîntul său și cuvîntul poporului — e voia lui Dumnezeu!

Veniți dar' fraților cu toții la adunarea dela Hunedoara — ca să dovedim lumii că și Românii de aici știu și vreau să se folosească de cel mai scump drept al cetățeanului!

La această adunare veni-vor și deputații naționaliști — ca să ne sfătue și să ne îndemne la folosirea sfîntului drept cetățenesc — așa după cum cîns-tea și binele nostru o recer!

Glas chemător.

Alegători din cercul Hunedoarei!
Cel mai sfînt drept cetățenesc este dreptul votului. Și numai acel cetățean e fiu vrednic al patriei și a neamului, care își folosește dreptul votului așa, ca să ajute și să sprijinească a fi trimis în sfatul țării acel bărbat, care îi cunoaște durerile și știe năcăzurile, îi simte lipsurile și vrea să-și câștige puțința unui traiu mai bun, mai fericit!

Cercul Hunedoarei, cu moartea deputatului Török Béla, a rămas văduvit. Azi cercul nostru nu mai are trimis în dieta țării, de aceea peste cîteva zile ori săptămîni, alegătorii cercului vor fi chemați să spună prin votul lor, că cine e bărbatul doririlor lor? Să spună, că în cine își pun încrederea ca în sfatul țării să apere binele poporului din cerc?

Cu rușine trebuie să o spunem că cercul Hunedoarei a fost pînă acum — un cerc de căpățuia, a fost un cerc bun de tuns și de muls, a fost un cerc care a făcut pat cald, culcuș tichnit pentru oameni ce nu și-au mai găsit loc altunde!

Alegătorii acestui cerc au fost mînați ca vitele la vot!

Numai așa a ajuns cercul Hunedoara, că mai bine de 20 ani a avut tot astfel de deputați care n'au lucrat pentru binele poporului din cerc, ba gura nu și-au căscat-o în dieta țării, ci au șezut numai pe băncile domnești și au tras plata de deputat!

Dar' a sosit vremea să arătăm că alegătorii din cercul Hunedoarei nu sunt o turmă pe care să o poți purta dela Ana la Caiafa! E vremea să arătăm că noi nu mai vrem să fim coade la toporul altora! E vremea să arăta că noi ne cunoaștem dreptul, ne știm folosul de el și vrem să trimitem în sfatul țării pe un bărbat, care să ne știe și să ne apere năcăzurile

După cît știm, în cercul Hunedoarei atît guvernul cît și coalitia își pune candidat.

Dar' știm și vestim tuturor și aceea, că **partidul nostru, al naționalităților, pune și el candidatură unui vrednic și cinstit bărbat de al nostru**, care își are ca țintă a vieții binele obștesc și înaintarea neamului nostru!

Comitetul electoral al cercului Hunedoara, întrunit în consfătuire a hotărît punerea candidaturii unui vrednic aderent al programului național și pentru izbînda acestuia s'a pus deja pe lucru din răspuneri.

Biruința e mai mult ca sigură.

Numai fruntașii alegătorilor din cerc — să fie la înălțimea chemării lor. Să sfătuiască pe cei neștiutori, să încurajeze pe cei

slabi de inger, și cu toții — dela mic la mare, să lupte pentru izbînda candidatului nostru!

Acum ori nici odată! Să ne aruncăm ca leii în luptă, să rupem cu trecutul rușinos și să sprijinim pe candidatul român, ce ne știe doririle și vrea să lupte pentru noi!

Luptă dreaptă și deschisă, — căci Dumnezeu e cu noi!

Comitetul Hunedorean.

Adunări reușite.

La Șibot.

Duminecă ce trecu s'a ținut la Șibot adunarea de alegători conchemată de deputatul Dr. Vlad. Adunarea, la care au luat parte poporul din Șibot și mulți veniți din comunele vecine: Balomir, Binținți, etc., (deși timpul tînos a făcut să nu vină din comunele vecine pe cîți ar fi venit altfel), — a fost deschisă de dl preot local Sim. Săcărea, care a propus de președinte pe venerabilul părinte Nicolae Suciu din Balomir. Deschizîndu-o și ocupîndu-și locul de președinte, — a dat cuvînt deputatului, care a vorbit poporului despre starea incurcată politică a țării și de felul cum s'ar putea eși din aceasta. A dat samă despre lucrarea deputaților — pe cît au putut — în dieta care stă mai tot închisă.

A vorbit apoi dl Dr. Aurel Oprea (adv. Orăștie) despre votul universal, ca o cerință dreaptă și convenită a popoarelor tuturor din țară, — arătînd în ce stă acest drept de vot universal pentru care ne zbatem și noi.

Adunarea a primit cu plăcere și cu aclamări vorbirile, — apoi președintele, mulțumind deputatului pentru eșirea la dare de samă, a închis-o.

La Geoagiu.

Cu bine și cu însuflețire a fost primit deputatul cercului Orăștie Joi la Geoagiu-de-jos, unde a eșit să-și țină darea de seamă.

La podul de fer de peste Murăș l'au întîmpinat o ceată de călăreți conduși de vătavii lor domnii L. Perhaița și N. Botean, îmbrăcați și ei în camăși țărănești cu căciule de-alui Mihai-viteazul. Dl Perhaița l'a salutat: „La popoarele vechi, cînd un mai mare al lor venea, îi eșeau în cale cu daruri: și noi îți aducem daruri: inimile noastre curate și iubitoare“. Deputatul a mulțumit.

Deși un timp foarte urît: tîna mare, — totuși și prii comună în mai multe locuri cete de popor aclamau pe deputat. Iar' la casa dlui Dr. Margita, în curtea căreia s'a ținut adunarea: poporul din loc și de prin comunele vecine, cu mulți preoți.

Constituindu-să adunarea, de președinte al ei a fost ales dl preot Luca Botean (Geoagiu), care apoi a dat cuvînt deputatului, care a vorbit mult și bine poporului, fiind adesea întrerupt de aprobările lui zgomotoase. Au mai vorbit preoții Ioan Popovici (Gelmar) și Ioan Moța (Orăștie) ridicînd proteste în contra ordinațiilor lui Lukács care ne maghiarizează școalele; apoi prezentînd moțiunea prin care să votează deputatului încredere și să îndrumă a lupta în dietă pentru ca schimbîndu-să legea

electorală cu cea despre așazisul „Vot universal“, să nu să primească nici o restrîngere, ca legarea votului de cetit și scris, decum de cetitul și scrisul în — ungurește.

Președintele apoi a închis adunarea și numărosul popor ce umplea larga curte a dlui Dr. Margita, s'a respirat în pace.

Kristoffy dă și el.

Un ordin al ministrului de interne în contra Românilor.

Ministrii din guvernul de acum, pe care nime nu-i ia în serios, cearcă să se pună și ei bine în ochii Ungurilor cari îi huiduesc, prin aceea, că dau și ei cît pot, pe — Nemaghiari, da de cumva întorc plăcerea Maghiarilor asupra lor.

Iosif Kristoffy, ministrul de interne stăpînul lui Szombati și alui Alexandru Pap, a acestor tipuri nefericite de mameluci amărîți și de Români slabi trecuți pe partea lui, — ne dă o nouă lovitură.

Cetim anume în foile ungurești, că ar fi dat un ordin cătră vicișpanii comitatelor locuite de Români, în care provoacă solgăbiraeele, ca să grijască de „agitațiunile în contra ideii de stat;“ adunările românești în caz de lipsă să le împrăștie cu gendarmii și să facă arătări îndată la procurori.

Atrage luarea aminte a slujbașilor săi și asupra deputaților români, cari agită sub scutul imunității.

Foia „Pesti Hirlap“ face acestui ordin următoarea tilcuire:

„Această ordonanță e foarte viclean întocmită. Gîndul ei e cel al măcelarului chior, care nu acolo dă unde privește! Guvernul are lipsă să întrevină cu puterea în cîteva adunări naționaliste, și de aceea ca să oprească cîteva de acestea. Mai are lipsă îndeosebi și de aceea, ca fără privire la dreptul de imunitate, să aresteze vre-o cîteva deputați naționaliști. Și are lipsă de toate acestea, pentru ca să aibă caz de precedentă. Dacă astfel de adunări vor fi oprite, risipite cu puterea și deputații închisi, atunci va trece în alte părți (printre Unguri) unde nu e „agitațiune naționalistă“, dar' vor fi agitate în contra guvernului și va opri și acolo adunările și le va risipi cu puterea, iar pe deputați îi va aresta!“

Noi nu cunoaștem planurile guvernului, ci mai curînd credem, că ministrul de interne s'a spîriat de răsunetul adunărilor noastre populare și acum voește să le oprească.

Ce zic deputații Szombati și Alex. Pap, cari spun că altfel ei ar fi Români, la isprăvile acestea mai nouă ale dlui ministru? Mai au și acum obraz să sprijinească un atare guvern?

Volnicie la Teiuș.

Pe Marți, 14 Nov. fusese convocată adunarea poporală în Teiuș. Cînd au anunțat-o la pretură cu vorba, fibirăul a luat-o la cunoștință. În urmă însă a dat de știre că nu iartă ținerea ei! Ș'aname că, zice, programul de adunare e „prea larg“ și el nu știe ce înțeleg convocatorii sub discuție despre „reforma electorală“? Că nu vede chezeșuită ordinea publică, deși erau subscriși 56 alegători gata a răspunde pentru toate.

Convocătorii s'au adresat ministrului telegrafic, dar' nu le-a sosit răspuns!

Pe ziua adunării sosise și deputatul Dr. St. C. Pop, care a telegrafat și dsa ministrului, dar' n'a primit răspuns.

Popor să adunase grozav de mult. Fisolgăbirăul a trimis gendarmi care să risipească adunarea.

Iată o adevăre a știrii noastre de mai sus, că ministrul Kristoffy, începe a pune pedeci adunărilor noastre naționale!

Un episcop catolic despre sufragiul universal.

Nou denumitul episcop Dr. Ottokar Prohászka, a facut înaintea unui redactor al foii „Tiszántul“ următoarea declarație în chestia votului universal.

„Guvernul voește prin introducerea votului universal — ori cel puțin așa să vestește, — să nimicească dieta de clasă (a clasei bogăților) și să dea ființă la o dietă nouă, care să reprezinte interesele tuturor păturilor din popor. Scopul acesta în sine este nobil și îndeplinirea lui e de dorit. Este însă altă întrebare, că oare guvernul sincer dorește acest lucru, sau că numai urmărește un scop practic cu el?

„Acel vot universal însă, pe care voește să-l dea partidul kossuthist, de loc nu poate fi îndreptățit. Cerința (pe care kossuthiștii o pun) de a ști ceti și scrie în limba maghiară, este deopotrivă cu cunoștința limbei maghiare. Dacă s'ar pune aceasta ca cerință (pentru a putea avea vot) atunci numărul alegătorilor ar fi poate mai mic, ca după legea de acum! Un atare „vot universal“ ar fi curată înșelătorie! Pentru-că în fapt este tot una, ca sub titlul „votului universal“ în lăturăm o parte mare a populațiunii din țeară dela dreptul de a lua parte la aducerea legilor, sau că facem acest lucru sub alt titlu.“

Iată ce părere are chiar și un episcop maghiar despre punctul de vedere al kossuthiștilor în ce privește votul dorit de aceștia. Părerea aceasta își are însămnătatea sa, pentru-că episcopul Prohászka este unul dintre cei mai învățați preoți ai bisericii catolice ungurești.

Adunări viitoare.

Prin Bihor.

Subscrișii din încredințarea mai multor alegători, prin aceasta convocăm pe alegătorii cercului electoral Tinca la următoarele

ADUNĂRI POPORALE:
la 23 Nov. n. în com. Husaseu, la 24 Nov. n. în com. Cociuba, la 3 Dec. n. în com. Beliu, la orele 11 a. m. Obiectele: Discuțiune asupra situațiunei politice și a sufragiului universal.

Dr. Andrei Ilie, Dr. Isaia Ardelean, advocat. advocat.

Romul Barbu, comptabil.

La Vașcău.

e conchemată adunare pe 25 Nov. n. ora 10 a. m.

La Beiuș

pe Duminecă în 26 Nov. n. ora 1 d. a. în piața mare.

Convocările acestea s' subscrie de 73 frunți ai vieții publice românești din acele ținuturi!

In Abrud-sat.

Subscriși convocăm în comuna Abrud-sat

Adunare poporală

pe Luni, în 20 Noemvrie n. a. c., la orele 11 a. m. Locul de întrunire: în fața bisericii gr. or.

Locuitorii acestui ținut al „Munților-Apuseni“, vor avea privilegiu, a să declara asupra lipsei de a să introduce „sufragiul universal; și vor discuta situația politică.

Să ne vedem în număr cât mai mare la această adunare!!

Abrud-sat, 12 Noemvrie 1905.

Dr. Laurențiu Pop, Ioan Simu, Petru Popoviciu, Dumitru Goia, Grigore Sima, George Anca, Ioan Șortan, Nicolau Oneț, Nicolau Oniciu, George Felea, Teodor Sîrb, Octavian Simteon, Iosif Gombos, Vasile Costea, Terențiu Giurchescu, Iuliu Muțiu, Alexandru Mera, Dionisie Deoanca, Augustin Tuțuț, Ioan Cioara, Nicolae Felea, George Mera, Ioan Anca, George Gherman.

P. S. La această adunare sunt invitați deputații Dr. St. C. Pop și V. Dămian și dl Dr. Al. Vajda.

La Satu-nou.

e convocată pe 26 Nov. n. 3 ore d. a.

Dreptul de alegător.

— Ministrul Lukács despre acest drept. —

Guvernul lui Fejérváry a pus în programul său chestiunea votului pentru toți, (sufragiul universal), care însă în faptă nu este *sufragiul universal*, pentru-că așa cum el îl plănuște, nu dă drept de vot *fieste-cărui cetățean*, ci numai acelor care știu ceti și scrie. În felul acesta, sub masca „votului universal“, naționalitățile nemaghiare vor fi de nou scur-

FOIȚA**Iancu Scorțarul.**

La casa din deal a preotesei bătrîne, mama părintelui Dionisie Mălinescu, din Carapceni, era mare tărăboiu. Dela începutul postului Sfințimăriei clacă peste clacă; ba de dărăcit, ba de rîjghiat, ba de tors lină, — să-ți pui mâine în cap și să te tot miri, de unde Dzeu a mai cumpărat-o și-a adunat-o. Că nu dovedeau fetele din casă și slujnicele dela părintele din vale, să pună la loc convenit grămezile de caiere și torturi și nu-și dau de rînd cu așezatul calupurilor de cilți și de canură, ce să țeseau prin toate unghiurile casei.

Strînsul acestei groaze de lină pornise, ce-l drept, încă de pe la Sfințul Gheorghe, cînd începe tunsoarea oilor. Și s'au trudit zdravăn, atît cei din casa bătrînei preotese, cum și cei dela gospodăria casei parohiale din vale, pînă s'a văzut așa un fel de început de ce li-să părea că au trebuință. Și apoi mai cu Doamne ajută, s'a adunat pînă spre toamnă la lină țigaie, neagră și bălaie, de era potop pe la case, nu alt ceva.

Și s'au pus pe spălătură la părău și pe uscat prin livezi, pescărmănat și pe tras în pieptănai, de-ți era mai

tate în drepturile lor. Sufragiul universal cel adevărat ar da drept de vot fieste-cărui cetățean fără privire la limba sa. Introducerea acestui vot, ar da și nemaghiarilor înfrîngerea cuvenită la alegeri. Dar' aceasta nu o voește guvernul. Iată ce a spus ministrul de culte Lukács, în o vorbire a sa Dumineca trecută, în chestia aceasta:

„Că extinderea dreptului (în forma plănuită de guvern) nu e primejdioasă din punct de vedere național (înțelege unguresc) ne-o dovedesc datele statistice. Anume după censul de pîn' acuma 56% a alegătorilor au fost Unguri (adeacă mai mulți de cît s'ar fi convenit după numărul lor, fiind Unguri nici chiar 50% în țară.) După reforma plănuită, în urma superiorității culturale a maghiarimei, 61% a alegătorilor vor fi de limba ungurescă și numai 39% de alte limbi. Și această proporție să poate face și *mai prielnică pentru unguirime, prin o împărțire nouă a cercurilor de alegere!*“

Vedem din însuși graiul ministrilor, că guvernul lui Fejérváry prin reforma sa neîndreptățește în 2 feluri pe naționalități, odată înmulțind în mod nefiresc numărul alegătorilor maghiari, a doua-oară împărțind astfel cercurile, încît și după-ce naționalitățile vor învăța să cetească și să scrie, totuși să nu poată alege deputați în măsura numărului lor! Căci vor fi împărțite cercurile așa, încît pe părțile locuite de naționalități vor fi cercurile de două și de trei așa mari, ca pe cele locuite de Unguri!

Cam așa va fi reforma dlui Kristoffy despre care noi am spus-o din capul locului, că va cuprinde astfel de măsuri blăstămate, încît cînd o fi s'o pună în lucrare, va eși mai rea și ca legea de azi!

Stînd astfel lucrurile, Român cinstit nu poate sprijini un atare guvern și ne este rușine, că dintre deputații români „liberali“ s'au aflat totuși 2 nefericiți, cari au intrat în tabăra noului guvern. Sunt George Szobati, deputatul Josășelului și Alexandru Pap, deputatul Lapușului. Nădăjdum, că alegătorii români din aceste cercuri îi vor învăța pe numiții domni minte la alt rînd de alegeri!

mare dragul să privești. După aceea s'au apucat babele a alege și a scoate părul cel curat și a da canura pe foșălai, stringîndu-o la o parte tot în caiere, ca să fie gata de tors și de rîjghiat pe calip, pentru a face sculele de bătătură. Iar' părul ales să puna deosebit, ca să fie de-asemenea tors și gata pentru urzeală.

Acuma însă mergea spre Sîmedru și cum era mai toate puse la cale, nu să așteaptă decît sosirea, — par'că nu-mi vine să vă spun, — a cui! Și nici n'aveți să ghiciți de cine era vorba. Nu-l așteaptă părintele din vale pe vlădica, cum îl așteaptă bătrîna preoteasă pe, — haide s'o spun, de vroiti numai decît s'o știți, — pe, pe Iancu, scorțarul din Bălți. Căci trebuie să știți, că acest afurisit de habotnic era cel mai iscusit meșter în țăsătorie și făcea din lină de oaie niște covoară și scoartă cu pui și flori, de te închina la ele ca la niște sfinte icoane.

Dăscălița Smaranda Trohinoia, văduvă după răposatul tovarăș de slujbă bisericăscă a parohului bătrîn, rămasă credincioasă la casa preotesei, să uita lung la movilele de torturi de lină și cum știa bine pricina nerăbdării stăpînei de casă, a oftat par'că așa din adînc și a zis:

„Numai să nu te dee de sminteală blăstămatul de jidov, cucoană dragă. Că-i mincinos foc, perciunatul dracului. Îți jură că vine și poți să-l tot aștepti. Știu dela isprăvniceasa din Crasna, că l'a tocmnit mai anțărț și

Un binefăcător.

În 16 l. c. a răposat în Toraculmare parochul și vicarul protopopesco gr.-or. Paul Tempea deplîns de nemîngăiața sa soție dna Anastasia n. Suci.

Cîți l-au cunoscut în viață pe răposatul, l-au știut de adevărat preot român, de bărbat cu vederi largi și pururea muncitor, iar' viața conjugală a ambilor a fost o deplină înțelegere izvorită din cele mai nobile simțăminte omenești.

Răposatul nu a lăsat testament și așa în lipsa de fii, *dna vād Anastasia Tempea* a eredit și juaătatea soțului ei din frumoasa avere agonisită la olaltă.

Acești oameni de gînduri înalte încă pînă era fericitul soț în viață s'au hotărît *ca partea cea mai mare a averii lor s'o testeze bisericii și neamului lor.*

Doamna vād. Anastasia Tempea a dus în deplinire această măreață hotărîre astfel, că în 9 l. c. a scris înaintea notarului public documentele prin cari a *dăruit înființîndei episcopii gr. or. române din Timișoara 40.000 cor., iar' Alumneului gr.-or. român tot 40.000 cor.,* atît în numele său, cît și în al fericitului ei soț; din restul averii s'a mai format o fundațiune de 2000 cor. pe seama bisericii gr.-or. române din Toraculmare, iar' o sumă frumoșică vor moșteni rudele din ambele părți.

Documentele de lipsă le-a făcut în fața locului dl adv. din Timișoara, *Dr. Aurel Cosma*, care le va și prezenta forurilor interesate.

Știm bine că dna Tempea n'a rîvnit nici cînd după mărirea lumești, ci condusă de adevărată noblețată a inimii sale românești, a voit să contribuie la ridicarea așezămintelor neamului său, pentru care cu fericitul ei soț a muncit o viață întreagă, totuși dăm publicității acest act de mare evlavie creștinească și națională, ca toată suflarea românească să aducă acestor soți prinosul de recunoștință binemeritată, iar' pilda lor măreață să afe urmare în cercuri cît mai largi.

Visul bănătenilor s'a apropiat prin aceasta cu un pas bun spre împlinire și cită vreme noi Românii vom avea

i-a și plătit arvună să vie, — tot cam pe la Sîmedru, — să-i facă niște scoartă. Și ce crezi, cucoană? A dat și iarna și păcătosul de Evreu tot zăbăvia purtînd oamenii numai cu vorba. Că a venit abia pe la Crăciun și să stîrnise din pricina asta o supărare în casa ispravnicului de era mînia lui Dumnezeu“.

A stat și preoteasa, nu știu cum, pusă pe gînduri, cînd a auzit aceste, dar' a lăsat-o pe baba să melițe înainte, că o știa bună de gură și nu voia să-i curme graiul. Pe urmă însă i-a făcut dăscăliței semn cu ochiul și trecînd în anchirașul din fundul odăii, i-a potolit focul, cinstîndu-o la gura dulăpiorului deschis cu un filigean de vutcă, zicînd: „Îl știu și eu pe lănc, că-i mincinos, dar' să vezi Smarando, că la mine vipe, — am eu leac pentru dînsul. Îl știu bine și i-am și făgăduit ceva, lucru mare. Să vezi că nici n'au să treacă trei zile și-i aicia.“

Și avea preoteasa dreptate. Căci nici nu să împlinise ziua a treia cî iată s'a oprit la poarta casei o haraba cu un cal și întrînsa stau cocotați pe drabini, Iancu scorțarul cu dălăcașii săi, ținînd toți cu mâinile stavelele cele mari și hodorigite, par'că veneau cu chivotul legii din țara Canaanului.

Și s'a înfățișat îndată mare la capul ciardacului chipul uscățiv al lui Iancu Scorțarul cu fața spină și ochii bulbucați, ce tot lăcrămau, chiar cînd rîdea de bucurie privind în sfîrșit stavele și tot buclucul descărcat și așezat

astfel de caractere nobile, să nu ne temem de soarta poporului nostru căci har Domnului, avem oameni, cari deja în viață își ridică monumente de vrednicie.

Acest monument și-l'a ridicat în inima neamului românesc doamna vād. Anastasia Tempea. *EL.*

Correspondență**Din Munții-Apuseni.**

12 Noemvrie 1905.

Onorată Redacțiune!

În 9 l. c. s'a efectuit alegerea alor 3 membri ordinari și 2 suplenți în reprezentanța comunei *Mușca* și tot atunci alegerea de primar și a celorlalți slujbași ai acestei comune. Încă cu o zi înainte de alegere au fost trimiși toți gendarmii din Roșia, 5 la număr, cu sergentul în frunte, — ceea-ce în această comună nu s'a mai pomenit, — ca așa alegerea slujbașilor să fie cu atît mai asigurată și în siguranță să fie și organele administrative între acești oameni pacnici și iubitori de ordine.

Precum am înțeles gendarmii au eșit la fața locului la ordinul protopretorului din Roșia *Inceze Antal*, cel care în mod volnic a oprit și adunarea pentru votul universal, ținută apoi numai în urma recursului dat la ministrul de interne, în Bucium-Șasa.

Preotului *Nicolae Ungurean*, care în timp de 2 ani de cînd e așezat în această comună a lucrat din răpăneri ca să aducă în ordine comuna, reparînd radical școala și sf. biserică, și zidind o frumoasă casă parochială, iar' în cele politice punîndu-să în frunte alegătorilor și conducîndu-i la alegerea din Ighiu pentru vrednicul nostru candidat *Dr. Alex. Vajda*, pentru care a și fost prigonit destul — a dorit ca și de astădată să facă cinste poporului și neamului ridicînd în fruntea comunei pe un vrednic bărbat ca *Alexandru Petruța*, *cssar com.*, care și la alegerea din Ighiu s'a purtat atît de cinstit.

În scopul acesta în înțelegere cu învățătorul *Aurel Ionuț* s'a și sfătuit cu alegătorii, cari erau cu trup cu suflet pentru *Petruța*, ca să scape odată de *Werneristul Alb Petru*, dar' răutatea și pizma învățătorului pen-

în odaia cea mare din fundul casei, unde avea să înceapă lucrul scoarțelor. Preoteasa le-a arătat calfelor lui Iancu cămăruța de sub șură, unde avea să doarmă și să-și fiarbă mîncarea, iar' pe meșterul l'a pofțit în căsă și l'a cinstit cu o vutcă zdravănă, întrebîndu-l de nevastă și de copii. Au început pe urmă încă în seara aceea a alege după isvod felul florilor și a bătături și a să tocmi pe cot, invoiindu-să despre preț și plată și s'au pus la cale toate fără multă bătaie de cap. Că să știau preoteasa și cu scorțarul de mult și aveau ei, — să vede treaba, — o taină de a să înțelege din două vorbe, cum chiar și a fost. Nu era lucru mic ce aveau să lucreze Iancu cu dălăcașii săi, că erau de făcut scoarțe pentru cele cinci fete măritate ale preotesei, apoi pentru preotul tînăr din vale și un cumnat al său din vecini și mai cite alte locuri.

Și s'a apucat Iancu de lucru și în vreme ce ucenicii cărau torturile și calpurile de lină, meșterul cu calfa au pornit să potrivească chingele statvelor și vergelele ce aveau să țină tortul, îndreptînd spata care bate firele și ițele ce rostesc țăsătura. Apoi au pregătit suvercele cu lîneturile din cari era să purceadă împetriștea, așezînd la locul lor feluritele țevi, sucale cu virtelnită, cîrcelul și maicul și cite mai trebuiau băgate în seamă ca să nu să curme cumva lucrul din vre-o stingereală ascunsă.

sionat *Dumitru Petruța*, care să ține de om cu carte, cu toate că e numai un primejdios semidoct, a lămicit buțele străruințe a preotului, le-a făcut pe plac „Domnilor“ în contra preotului, a poporului și a propriul său cumnat *Alexandru Petruța*.

Era vorba adevăc ca pe părintele să-l aleagă membru în reprezentanța comunală, cum să face pe sate, dar' ura personală a sus numitului pensionist față de preotul său și față de învățătorul *Aurel Ionuț*, care voia să lumineze poporul să-și cunoască drepturile sale, — a izbucnit în răsunar și după-ce a apostrofat pe învățătorul tînăr că să tacă că nu e alegător, a irtrat în cancelarie, a început a face lătiduli pe numele oamenilor, lăsfînd afar din acestea țiduli pe preotul și eșin cu ele la popor în curte îndemna pe porul să le primească cu toate-că ce mulți nici idee nu aveau despre ce vorba. Pentru aceasta a fost făcut atent de președinte, că alegerea să fie cu vot secret.

În urma acestora preotul desgustat de atîta răutate a părăsit locul de alegere.

Să înțelege, că după aceasta au mers lucrurile pe sprînceană. Pensionistul și-a ales membri cum a dorit, iar' protopretorele și-a ales primar după cum a voit.

Erau 2 candidați: fostul primar *Alb Petru*, omul stăpînirii și *Alexandru Petruța*. Poporul aclama pe *Alexandru Petruța*, iar' protopretorul cu orologiul în mână aștepta să treacă terminul, în care să nu ceară nimenea votarea nominală.

Să vedea bucuria protopretorului, că nu să află nime să-și deschidă gura.

După cîteva minute protopretorul enunță că: după-ce fostul primar *Alb Petru* s'a purtat bine, să înțelege cu oamenii stăpînirii, îl denumește propria autoritate de primar!

Cam așa a descurs „alegerea“ și a celorlalți slujbași.

Iată cît poate strica un om răutăcios și condus de ambiție deșartă care nu să uită după adevăratul bine al poporului cu care trăiește.

Notez, că protopretorul s'a exprimat după alegere, că dacă cineva cerea votarea nominală, primar era ales *Alexandru Petruța*, doritul poporului. *Buciumanul.*

Așezîndu-să după aceea meșterul singur la războiu și cercînd încă odată pe la talpișe și pe scripete, de umbra toate bine, au pornit cu calfa a năvădi întii urzeala, numărînd și rînduindu cu băgare de seamă firele luminișului și florile de bătătură ce erau să iasă de-asupra. Și mergea lucrul sporînd, încît nici nu știau oamenii cum le treceau ceasurile de muncă; pe la prînzisor îl chema însă preoteasa pe meșter la o ceșcuță de vutcă și îl făcea să și guste ceva ce nu era tref, adică oprită de legea jidovească.

Aici trebuie însă să mă opresc puțin pentru ca să vă spun un lucru ciudat, fără care de geaba v'ați trudi să pricepeți, de ce ținea așa de mult Iancu Scorțarul la casa preotesei. Dacă să și făcea șiretul meșter că întreba în gura mare, de trebuie sau nu trebuie să mînce din gustarea ce i-o da preoteasa, asta era numai cît, ca să-și facă obraz înaintea calfei și ucenicilor. Iancu fusese în oaste și încă mulți ani de-arîndul, la un pîlc de pihotnici (infanterie) și măcar că nu prinsese pușca în mână, și nici că mîrosise v'odată praf de pușcă, făcînd numai la ceaprazuri și scoarțe pe la comandantii săi, dar' stricat tot a eșit din oaste, cum nu-și poate închipui cineva. Că nu făcea nici rugăciunile de dimineață rînduite de legea jidovească, venia rar pe la havră, minca ce-i venia înainte și nu voia să se însoare, — păcat mai mare decît toate la Evrei.

Frământările din Rusia.

În Rusia pacea încă nu e restabilită deplin. În deosebi în multe puncte ale țării, sunt răsculări fioroase contra prăpăditelor lipitori ale satelor: contra *Jidovilor*. Le dărâmă casele, le risipesc prăvăliile și pe ei îi pîrjolesc de vii unde pot.

Dar' Țarul, la sfaturile înțeleptului său sfetnic Witte, pare a fi pe calea de a mulțumi poporațiunea, dîndu-i *drepturi* ca în alte state culte din Apus.

Drepturi Poloniei. Se susține, că Țarul va da Poloniei autonomie politică. Polonia își va avea dieta sa proprie, aleasă pe baza votului universal.

Polonii însă cer și mai mult: Țarul să se încoroneze de *Rege al Poloniei*; instrucția în școale să se facă numai în limba polonă apoi crearea unei armate național-polone etc.

Jertfele măcelurilor. Numărul persoanelor ucise sau rănite în Kronstadt din privilegiul revoltei militare, este de 12.000—14.000

La turburările mai de curînd dela Odessa au fost uciși 1100 oameni, iar numărul răniților se urcă la 3000.

În trenul de persoane, care a plecat la 4 Novembre n. din Odessa, s'au aflat 10 oameni morți și 20 mutilați îngrozitor. Trenul fusese atacat de revoluționarii într'o stație mică.

Tribunalul militar din Kronstadt a condamnat 300 din matrozii revoltați pe corăbii, la moarte.

Să plătim ori nu?

Să ne plătim dările ori nu, — iacă întrebarea cu care-și sparg capetele mulți oameni în țeară în zilele noastre. Kossuthiștii zic să nu le plătim, ca să facem peste putință guvernului Fejerváry conducerea țării, nesosindu-i *bani pentru trebuințele statului*. Printre noi Românii s'au făcut porniri ca să plătim dările, nu pentru a fi prin asta spriginitori guvernului ori a ne arăta credincioși la Viena, — ci pentru singurul cuvînt: ca să nu să grămădească pe bietul popor restanțe prea mari (peste cele deja prea mari rămase din anii trecuți), că apoi cînd să va deschide astrin-

Rabinul din Bălți, cel temut de întregii suflare jidovească, le știa aceste toate și ar fi dat mult ca să-l pue pe păcătosul de Iancl sub ereh (blestem), decît-că cu Muscalii și cu guvernatorul nu te joci. Jidovul fost odată în oaste, nu să prea teme de rabin și are drept să fie și puțin stricat, numai să nu o prea facă lată Dar' Iancl o făcea chiar lată de tot, căci pentru o farfurie de sărmăluțe de purcel, el era gata să-și vîndă sufletul, iar pentru costița afumată pe curechiu, își da și ganedenul (raiul) cu toate bunătățile!

Era, nu-i vorba, postul Crăciunului, cînd i-a căzut Iancl preotesei la casă, dar' asta nu aducea sminteală. Știa batrina preoteasă păcatul scortarului și potrivea lucrurile așa, că meșterul să fie mulțumit. Și avea dreptate femeia, că frumusețe de scoarțe și lăcere de părere, cum i le-a făcut Iancl de rîndul asta, nici că să mai văzuse pe la case de preot. Îți rîdea inima de bucurie, cînd te uitai numai cît la dînele. Și erau mulțumiți cu toții, până și calfa și cu ucenicii, fiindcă știuse sireata de preoteasă să le facă și lor un hatir, îngăduind adică, ca să-și mulgă în toate diminetile ei singuri laptele de vacă, la care țineau ovreiașii lucru mare.

(Va urma.)

gere, de pildă coala în primăvară, ne-om trezi că moșiută după moșiută și casă după casă românească, va zbura la dobă din mîni în mîni. Noi *numai* pentru acest cuvînt am zis și zicem: ce puteți, oameni buni plătiți din dări! Iar' dacă la primărie ori la notar nu vi-i primește, — mergeți și vă așezați creșterii în o bancă cu libel, ca să-i aveți cînd va veni sila cea mare!

Să pare că de aceste gînduri și grijii sunt conduse și mai multe comune românești din Bănat, cari în reprezentanțele lor au hotărît, că precum comitatul nu să supune hotărîrilor ministrilor, — așa nici comunele nu să supun hotărîrii comitatului, ci — împotriva opreliștilor lui, — *ele vor primi dările dela oameni și le vor și trimite la oficiile de dare ale statului*.

Sunt multe prin Bănat comunele, cari au hotărît așa.

NOUȚĂȚI

O colectă folositoare să va face în Oraștie zilele astea. Comitetul Despărțămîntului Asociațiunii a hotărît în ședința sa de Mercuri (15 Nov.), că pentru skiopticonul ce și-a procurat deja (cu peste 300 cor.) să aducă și diapozitivele (iconițele) de lipsă pentru 6 feluri de prelegeri, cît distractive, cît mai mult instructive, din cari poți da poporului multe învățăminte. Să vor procura iconițele cari arată:

1. Din viața lui Christos
2. Urmările beției.
3. Orașul roman Pompei și viața veche romană.
4. Cultura poamelor și valorizarea lor.
5. Cultura animalelor
6. Bărbați însemnați ai neamului.

Cum însă despărțămîntul nu are mijloace pentru întîmpinarea speselor acestora (că taxele le astrînge centrul cu mult sîrj) și cum diapozitivele sunt scumpe (cam 2-50 una), spesele de peste 500 cor. despărțămîntul numai prin bunăvoiața publicului nostru le poate întîmpina. De aceea zilele astea să va face o colectă în oraș în favorul Despărțămîntului, — și rugăm și prin aceasta pe toți cei cu tragere de inimă pentru acest lucru bun, să primească cu bine colecta, contribuind, *care cît poate*, pentru acest scop.

Cei-ce au văzut plăcerea poporului la cele 3 prelegeri cu skiopticonul în Oraștie, Romos și Turdaș, vor ști că un lucru de folos spriginesc, fiind aceste prelegeri un prea potrivit mijloc de a aduce ideile sănătoase în popor și a i-le fixa în minte și inimă, cît să nu le mai uite.

Serată teatrală arangiază tinerii meseriași rom. din loc, în sala hotelului „Transsylvania” Sămbătă în 12/25 Noemvrie 1905. Venitul curat e destinat fondului propriu.

Bilete să capătă în prăvălia dlui *Ioan Lăzăroi*, comerciant, și sara la casă.

Program: „Sbucium”, de E. Szabo, decl. de dsoara Ana Berian.

„Așa a fost să fie” piesă teatrală într'un act, de Alex. Tințari, predată de persoanele: Dl George Suciuc. Dra Ana Ciucurel. Dl George V. Bidu. Dra Ana Berian. Dl Ladislau Roșca. Dl N. Opincar jun. Dl Nicolae Herța.

„Otravă de hirciogi” comedie într'un act, de Ant. Pop, jucată de Dra Leontina Dicu și Dl George Suciuc. După producțiune dans.

Tifus-ul în Sibiu. Sibiul are zile grele, căci de săptămîni de zile bîntue în el fioroasa boală de *tifus*. Părerea celor mai mulți e, că boala au căpatat'o din apă. În unele părți ale orașului boala bîntue din greu, în altele deloc. Până în 12 Nov. erau în oraș vre-o 225 bolnavi, din cari vre-o 160 îngrijii în spital, și numai ceialalți pe la casele lor.

În curțile unde să găsească mulți la un loc, erau următoarele îmbolnăviri: în casarma de infanterie 22 bolnavi, în școala de cadeți 19. în seminarul

(pedagogic) evangelic săsesc 9, în internatul mănăstirii franciscane 9, în seminarul românesc 8, în casarma de honvezi 1 bolnav.

S'au luat fel și fel de măsuri pentru a stingini lățirea boalei și a o stîrpi.

— Prințul Lobkovitz — alienat? Ziarul „A Nap” scrie, că retragerea în penzie a prințului Lobkovitz comandantul de corp din Budapesta s'ar fi făcut din pricină că boala sa de nervi a ajuns așa de grea, încît și-a pierdut mințile. Mai deunăzi fiind acasă a pus scaunele în „gledă” și scoțînd sabia a început să le comande ca la soldați. Bolnavul a fost dus la moșia sa din Austria, unde îl îngrijesc medicii. Mobila i-a fost trimisă din Pesta în palatul său din Viena, unde va locui în cas, de să va însănătoșa. — Alte foi desmint știrea.

Groznică nenorocire pe tren s'a întîmplat Mercuri în 15 Nov., între *Vinț și Alba-Iulia*. S'a rupt osia cea dintîi dela locomotivă, roatele au căzut în laturi, locomotiva s'a răsturnat și cum trenul mergea pe o umplătură de 4 metri de naltă: a tras după sine răsturnarea întregului tren, care s'a dat de-a dura din vârful umlurii. S'au zdrobit vagoanele. **Șase oameni au murit** îndată de zdrobirea ce au suferit (mai toți țărani români) și peste 60 de *inși răniți*, cari mai greu cari mai ușor!

A plecat îndată din Piști un tren de ajutorare, din Alba-Iulia sanitariei dela armată, ducînd pe bolnavi pe carările lor. Vederea tristului șir de cară ce-i aducea să-i așeze în spitale, era ceva sfășietor de inimi.

Japonia face din greu la datorii. Afară de multele datorii făcute în vremea războiului, — Japonia să vede nevoită a urma cu împrumuturile mari și acum după încheierea păcii. Încă în luna asta alui Noemvrie face un nou împrumut de 50 milioane lire sterlinge englezești (sau 1000 milioane cor.), cu 4% pentru a converti o parte din împrumuturile de 6%, mai vechi și întîmpinarea altor nevoi ale statului. Împrumutul îl vor da mai ales bancherii francezi, în frunte cu cassa Rotschild.

Din bravurile foilor maghiare. Guvernul lui Fejerváry par'că n'ar avea destul lucru cu încurcăturile cele proaste politice, trebuie să mai facă și pe poliștîntul contra foilor kossuthiste, apărînd vaza casei Domnitoare în contra atacurilor nesfîrșite a acestora. A fost silit să-și facă o cancelarie anume de „poliști ai foilor”, care să supravegheze cele ce să scriu și să ceară îndată intrenvenirea procurorului și a poliției contra foii cutare ce a vătămât iar' pe M. Sa. În fruntea acestor șpioni ai foilor stă respingătorul Jidan Vészi József (înainte Weiss), pe care l'au fost ales în zilele lui Széll din Pont, deputat la Sebeșul-săsesc... Au și confiscat ei mai multe foi, luîndu-le din tipografiile înainte de a fi trimise la postă și aruncîndu-le.

Mai nou însă a scăpat agerilor vulturi o poezie din foia kossuthistă „Budapest”. Dar' cineva le-a scris o epistolă anonimă, să se uite numai că poezia aceea, deși pare nevinovată, dar' dacă-i cetești literale dela început versurilor, din sus în jos, es cuvintele:

„Moarte dinastiei” (casei domnitoare). Îndată au mers și au cuprins foia de pe unde au mai găsit'o, prin trafici și pe la vînzători, — dar' cea multă să dusese deja în țeară cu posta.

Hirtile de valoare rusești, ale statului, ca și ale altor corporațiuni ori societăți, scad foarte tare în preț pe piețele de vînzare a lor. Îndeosebi „rente”, și între acestea la locul întîi hirtile impumututei de stat din 1902, au scăzut cu 2 procente într'o singură zi. Căci proprietarii hirturilor rusești au temeri să nu ajungă Rusia în astfel de încurcături de tot felul, în urma tulburărilor revoluționare din ea, încît mulți ani de zile valorile ei, să nu mai fie cîtate. De aceea pe cît pot, să scăpă de ele chiar și cu perderi simțite.

Coșbuc în ungurește. Dl Carol Révay (din Săcărimb) a tradus în ungurește 30 din cele mai bune poezii

a lui Goșbuc, și le-a scos în volum la Pesta (tipografia „Luceafărului”). Dl Dr. George Alexics le-a provăzut cu o prefață. Dl Révay vrednicește cu atît mai multă laudă, pentru că încearcă în acest fel a face cunoscut publicului maghiar pe un genial poet român, cu cît de fapt și-a și dat toată silința a reda și în ungurește tot farmecul original al poeziilor, și aproape peste tot a reușit deplin!

Rezerviștii cu opt săptămîni — chemați sub arme. În anul acesta nu a fost recrutare; multe regimente au rămas fără recruți, drept aceea toamna asta n'a adus pentru toți soldații cu trei ani de serviciu libertatea, ci numai pentru cei cari au avut frați buni acasă, de au venit de voe bună în locul lor, cum s'au dus la regimentul nostru 64 și la alte regimente românești. Dar' aceștia (cei cu 3 ani împliniți) pot fi ținuți după lege numai până în 31 Decemvrie. Prin urmare era de prevăzut, că cercurile conducătoare să vor îngrijii, ca într'alt chip să se întregească statul armatei.

Acum să scrie că la porunca M. Sale vor fi chemați la serviciu activ *rezerviștii*, ce au servit numai opt săptămîni.

După aceea soldații cu trei ani de serviciu, capătă obșitul și pot merge acasă.

Bățul pribegiei... Din cercul Aradului să scrie, că emigrarea (părăsirea țării) a luat acolo întînderi îngrijitoare. Din o comună, de pildă, din Cămarășul mare, aproape toți bărbații își lasă aci tot ce au, și familia lor, — și pleacă afară din țară. Iar' fiind-că pasapoarte nu li-să dau: pleacă fără pasaport și trec hotarul prin „Pasul-Cucului”, adevăc pe unde-i milne sfîntul. Unii o iau spre porturile de mare Fiume și Anvers, unde-i iau în samă corăbiile și-i duc să nu mai vadă pe unde au venit, alții spre România.

Viață primejduită, ca și cum ar fi tot în războiu, au așa zișii „misionari”, pe cari bisericile creștine îi trimit în lumile păgîne pentru a întoarce la religiunea creștină și pe aceea. Nici nu știu cînd apărătorii acestor religii păgîne, sar asupra lor și-i potop, îi sfîrtică de vii ori îi aruncă în focuri!

Mai nou au fost uciși în mod grozav, în țînutul Kuvang-Tung (din China) 3 atari misionari trimiși de biserica presbiteriană americană, cu toți ai lor: a fost ucis Dr. Eleonor Chestnut, apoi A. C. Machle cu copiii săi cu tot, și N. Peal cu soția sa. Au fost măcelăriți de vii, ca cum tai vitele de vii!

— Masa pentru studenții români în Oradea-mare. „Familia” scrie: Inteligența romană din Oradea-mare vîzînd greutățile, cu cari să susțin unii din tinerii dela școalele de aici, s'a întrunit zilele trecute și a luat hotărîrea să înființeze și în Oradea o masă a studenților săraci. Ideea fu primită cu căldură generală, numai decît s'au început subscrierile, cari de atunci să urmează, dînd un rezultat surprinzător de mare, încît masa proiectată s'a și înființat, beneficiînd la ea cîtiva din cei mai săraci. Comisiunea aleasă de conferență pentru conducerea frumoasei întreprinderi să compune din domnii Dr Coriolan Pap, directorul executiv al „Bihorenei” și advocații Dr. Florian Duma și Dr. Aurel Lazar. Facem apel și la sprijinul publicului. Contribuiriile să trimit la dl Dr. Coriolan Pap, cassarul „mesei”, zelosul inițiator al acestei salutare idei.

„Nuvele” de Maxim Gorki, traduse de Horia Petra-Petrescu, au apărut în editura inst. „Luceafărul” din Pesta. Sunt nuvele alese din scrierile genialului scriitor rus. E o plăcere a le ceti. Să recomandăm cetitorilor nostri cu toată căldura. Prețul 1 cor.

Teatru român în Sibiu. „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” va da Vineri în 17 Noemvrie st. n. 1905, în teatrul orașenesc piesele: I. „Poștașul dragostei” comedie în trei

tablouri, de N. Radulescu-Niger, jucat de dl Nicolae Bulea, dna Ana Axente dna Elena Crișan, dl Ioan Petrașcu, dl Dumitru Axente, dsoara Alexandrina Baciuc, dl Laurențiu Boldor și dsoara Elisaveta Buzdughină. Apoi „Arvinte și Pepelea” vodevil într'un act, de Vasile Alexandri, jucat de dl George Moga, dl Dumitru Axente și dna Ana Axente. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea săracilor ocrotiți de Reuniune.

Vörös — deputat. În Pesta au fost de curînd alegeri în două cercuri devenite goale. Ministri Lukács și Vörös au candidat și ei. Pe Vörös l'au și ales, căzînd candidatul kossuthist, dar' Lukács a rămas în balotagiu. Va fi luptă nouă între el și un kossuthist.

La „masa studenților” dela gimnasiul public român gr-or. din Brad au încurs dela dl Dr. Ioan Pap, avocat, venitul curat al producțiunii cu concert-teatru, arangiată la 15/28 Aug. a. c., prin tinerimea studioasă din Brad și jur 113 cor. 41 fl. și dela dl Vasile Chirtop din Câmpeni ca răscompărare a anunțului de cununie a ficei sale Dominica Chirtop cu dl Dr. Eugen Porea 50 cor. Dăruitorii primească profundă mulțumită! Brad, 31 Octomvrie 1905.

Comisiunea administrativă.

Reuniunea de cîntări „Hilaria” din Oradea-mare, invită la *Serata muzicală-literară* ce o va arangia la 10/23 Novembre a. c. cu concursul binevoitor a domnișoarei Lucia Plopu în sala mare dela „Arborele verde” (Zöldfa). Venitul curat este destinat pentru augmîntarea fondului reuniunii și a mesei studenților.

Trup dărăburit și trimis în ladă ca marfă. Nainte cu citeva săptămîni în portul din Boston a sosit o ladă, în care la desfacea au găsit trupul tăiat dărăba a unei femei, ce să vedea a fi fost tineră și frumoasă. Vre-o cinci săptămîni au tot cercetat cei dela poliție doar pot da de urma criminalului, dar' n'au putut. Că ucigașul tăiasse capul fetei și mîinile dela pumnării în jos, și anume cu un cuțit foarte fin, ca un briciu. Într'o zi, prin o întîmplare neașteptată, au pescuit din apa portului o tăcuță de mână, din piele lucrată, adusă de rîl Charles ce să vîrșă în mare, și desfăcîndu-o au găsit în ea și mîinile ce lipsiau dela trupul din ladă. Să vede că făptuitorul anume le aruncase pe rîu pentru a să perde. După inelele de pe degete, au putut găsi, că fata fusese o teatralistă tineră din un oraș american, despre care trupa din care făcuse parte, demult nu mai știa nimic. Fiindcă fusese fată săracă, nu să poate crede că a fost ucisă pentru a fi jefuită, ci, luîndu-se după tăieturile fine de pe trup, — lumea dă cu socoteala, că fata s'a dus la vre-un medic să o scape de vre-o rușine ce-o aștepta, și medicul supunîndu o la o operație, i-a murit în decursul operației, — și ca să scape de năcaz, a tăiat'o și a expediat'o, cum să văzu mai sus, în valul necunoscutului și nedescoperitului.

A. Török & Comp. Budapesta. Nu e greu de ghicit de ce dintre diferitele colecturi principale izbeste mai mult. E în urma norocului deosebit al acestei firme și a marelui reveriment ce face, prin ce escită curiozitatea publicului și-l atrage tot mai mult spre această bancă. Numai în tragerea acum încheiată în 16, cassa Török a plătit circa 1 milion și 800.000 coroane mușterilor săi, primind mulțime descriori de mulțumită pentru norocul găsit la ea. Pentru aceea această firmă, care își are biuourile principale în Theresienring 46, filiale în Waitzenering 4, Muzeumring 11, Elisabethring 54 — să recomandă tare. Tragerea clasei I. să facă deja Joi și Vineri viitoare în 23 și 24 Nov. Prețurile losurilor, vezile în inseratul din pagina ultimă.

„Politica de discount” este titlul conferenței pe care dl I. Lăpădatu, ales secretar la „Ardeleana”, a ținut'o la conferența băncilor în vară, din privilegiul sărbătorilor dela Sibiu.

Dl Lăpădatu și-a scos acum în broșură separată conferența. Costă cor. 1.20 la administrația „Revistei Economice” în Sibiu.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Situatiunea sumară.

1904		1905	
23 Octomvrie		15 Oct.	22 Oct.
ACTIV			
91,717.500	{ 64,394.500 Reserva met. Aur 81,033.788 27,323.000 » trate Aur 33,595.000 }	114,798.846	114,628.788
2,948.708	Argint și diverse monete	1,510.214	1,454.228
49,376.865	Portofoliu Român și Strein	61,358.394	63,034.703
13,601,761	{ Impr. contra ef. publice 4,895.000 » » » contcurt. 19,555.431 }	24,613.458	24,450.931
11,999.930	Fonduri publice	11,999.666	11,999.666
13,656.070	Efectele fondului de rezervă	15,153.610	15,153.610
1,713.546	» » » amortisirea imob. șimat.	2,930.477	2,930.477
5,577.939	Imobili	5,748.942	5,750.954
589.473	Mobilier și Mașini de Imprimerie	588.302	593.393
589.374	Cheltuieli de Administrațiune	604.322	607.450
79,064.880	Deposite libere	79,270.535	79,250.285
15,062.231	Compturi curinți	10,286.580	21,514.055
17,770.059	Compturi de valori	33,468.131	21,054.213
303,668.036		362,332,477	362,422,753
PASIV			
12,000.000	Capital	12,000.000	12,000.000
18,631,339	Fond de rezervă	19,881.017	19,881.017
2,855.098	Fondul amortisirii imobilelor și material	3,016.596	3,016.596
188,962,860	Bilete de Bancă în circulațiune	245,772.060	245,828.260
1,461.065	Profit și Pierderi	1,560.783	1,560.783
—	Compturi curente	—	—
692.794	Dobânzi și beneficii diverse	831.486	885.812
79,064.880	Deposite de retras	79,270,535	79,250.285
303,668.036	Scomptul 5% *) Dobânda 6%	362,332,477	362,422,753

Un vier
foarte frumos, soiul
bun de porci albi, de
de 7 luni de bătrîn să
află de vânzare la sub-
scrișul.

Savu Muntean,
proprietar în Pricas I. Orăștie
(Perkász u. p. Sászáros)

Nr. cons. 7103—905.
Publicare de licitațiune.
Pentru exarindarea vămii tir-
gului din orașul Blaj și din comuna
Mănărade să va ținea licitație
publică în Blaj la
27 Noemvrie 1905,
la 10 ore a. m., în cancelaria
advocațială archidieceșană.

Creamul și săpunul de benzoe mygdale
conservează mai bine fața și mâinile!

Preparatele lui
Cornel Demeter
se pot căpăta în apoteca
N. Vlad, Orăștie (Szászváros).

Esență contra stelnitelor. Prin întrebuintarea acesteia
să nimicesc sigur stelnitele. Prețul 40 și 80 fileri.

Prav pentru scabi și ruși. Aces prav nimicește goan-
gele aceste atit de neplăcute. 1 pachet 40 fileri.

Hîrtie pentru prindererea muștelor. 1000 să prind
pe aceasta și costă 1 foaie numai 10 fileri.

Prav contra molilor. 1 cutie 40 fileri.

Prav contra asudatului picioarelor. 50 fileri.

Prav contra opărelei la copii. 50 fileri.

Prav limonadă. Cu acesta să poate prepara o limonadă
foarte plăcută răcoritoare. 1 praf 10 fileri.

Prav pentru îngrășarea porcilor, vitelor și cailor.
Vacile dau lapte mult prin întrebuintarea acestuia. Preț. 60 fil.

Crêmă benzoe mygdale. Albește și înfrumșează pielea,
delaturează petele și alunițele de pe față, precum ori-ce
fel de necurățenii a pielii. Conținutul e de tot nestrucios
pentru piele. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoe mygdale, foarte fin pentru piele.
Prețul 70 fileri.

Poudre Veturien. Cel mai excelent și fin pudr.
Prețul 1 cor.

! Instrucțiuni pentru prepararea rumului,
! a diferitelor liqueruri și diferite beuturi! !

!! Thee foarte fină !!

Alegere mare în perii de dinți, în diferite prețuri.

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN:

IOAN NIGA.

Arad, József főherceg-ut 1 sz.
(lângă „Victoria“).

Pregetește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private,
primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca
specialist în ritul nostru oriental, edifica și restaurează biserici în mod ar-
tistic, din care cauză îl recomandăm îndeosebi dlor parochi. Trimite planuri,
schițe, specificări și servește în lucrări arhitectorice cu deslușiri gratuite.

Editor și redactor responsabil: **Stefan Popp.**

Dreptul apartinător fondului
catedralei de a culege vama tir-
gului din Blaj și Mănărade
să va esarinda pe 3 ani suc-
cesivi din 1 Ianuarie 1906 înce-
pînd.

Prețul de strigare este 6640
coroane.

Condițiunile de licitare și exa-
rindare să pot vedea în cancela-
ria avocatului archidieceșan.

Cei-ce doresc a lua parte la
licitație sunt obligați a depune un
vadiu de 664 cor. în bani gata,
ori hirtii de valoare, notate la
bursa din Budapesta.

Ofertele prezentate în scris până
la termenul de sus să vor lua
numai atunci în considerare, dacă
să vor face pelingă accludarea
vadiului amintit și pe lingă de-
clarațiunea, că oferentul cunoaște
condițiunile de exarindare.

Blaj, la 14 Noemvrie 1905.

Dr. Iuliu Maniu,
advocat archidieceșan.

1—2

Am onoare a aduce la
cunoștința onoratul public
interesat, că am deschis
în Orăștie (strada Morii nr. 10),

Un inștitut

de mijlocire de lucru
și cîștigare de servitori

concesionat de autorități, — și
recomand onoratalui public intere-
sesat să iee în folosință servi-
ciile mele.

Orăștie, în Nov. 1905.

1—2 **László Mihályné**

UN CANDIDAT
de avocat

cu praxă, află aplicare
imediată în cancelaria
subscrișului!

Condițiuni, bune.

Dr. Ioan Margita,
advocat
Geoagiu (Algyógy).

6865—1905 tkvi. sz.

Arverési hirdményi kivonat.

A szvárosi kir. jbiróság mint tkvi ha-
tóság közhirrre teszi, hogy az „Ardeleana“
pénz- és hitelintézet végrehajtatónak
Marosán Tomás végrehajtást szenvedő
elleni 94 K. tőkekövetelés és jár. iránti
végrehajtási ügyében a dévai kir. tör-
vényesék (a szvárosi kir. járásbiróság)
területén lévő és Kasztó községben
fekvő a kasztói 56 sz. tkvben A + 11 rd.
37/1, 38/1 hrszra 376 kor., 12 rd. 695/1
hrsza 102 kor., 13 rd. 1379/2 hrszra 45

kor., 14 rd. 1667/2 hrszra 22 kor., 15 rd.
2792/2 hrszra 31 kor., 16 rd. 3479/3
hrsza 94 kor., 17 rd. 37/2. 38/2
hrsza 56 koronában ezennel meg-
állapított kikiáltási árban az árverést
elrendelte és hogy a fentebb megjelölt
ingatlanok **1906. évi jan. 16-ik** napján
d. e. 9 órakor Kasztó község házánál
megtartandó nyilvános árverésen a
megállapított kikiáltási áron alul is el-
adatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak
az ingatlanok becserának 10% kész-
pénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42.

§-ban jelzett árfolyammal számított és
az 1881. november hó 1-én 3333 sz.
alatt kelt I. M. rendelet 8 §-ban kije-
lölt óvadékképes értékpapirban a ki-
küldött kezében letenni, vagy az 1881.
LX. t.-cz 170 §-a értelmében a bánat-
pénznek a bíróságnál előleges elhelye-
zéséről kiállított szabályszerű elismer-
vényt átszolgáltatni.

Szászvároson, 1905. okt. hó 30-án.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság:

Sebestyén,
kir. albiró.

Noroc enorm la Török!

NEÎNTRECUT

e norocul care favorizează colectura noastră principală.
Deja am plătit onorațiilor nostri cumpărători în timp mai
scurt mai mult de 21 milioane coroane de cîștiguri;
între acestea cele mai mari cîștiguri, anume:

de 2-ori marele premiu de 600.000 coroane
cîștigul cel mai mare de 400.000 coroane

cum și cîștiguri 4 à cor. 100.000, 3 à 90.000, 2 à
80.000, 3 à 70.000, 3 à 60.000, mai multe à 50.000,
40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, și afară de
aceste încă alte multe cîștiguri mari à 10.000, 5000,
2000, 1000, 500 cor. etc.

Recomandăm deci a participa la loteria de clasă, cea mai
bogată în șanse de cîștig în lumea întreagă și a comanda la noi
un los de noroc. În viitoarea, a 17-a, loterie de clase să vor trage

110.000 losuri cu 55.000

de cîștiguri în bani și anume în total în suma enormă de
14 milioane 459.000 coroane.

Comandați numărul de lingă numele D-Voastră!

Bani mulți fac viața frumoasă! Poate că surprinde bărbatul pe femeia sa
sau femeia pe bărbatul său cu un cîștig principal prin cumpărarea numărului
de lingă numele seu! Întimplarea joacă mare rol în viață și poate fi
chiar o întimplare că în numărul care stă lingă numele respectiv vei afla
losul, care îți aduce un mare cîștig.

Ádám, Adél	12109	Frigyes, Gabriella	93989	Márton, Lina	95297
Adolár, Agnes	3223	Fülöp, Gizella	60037	Mátyás, Ludmilla	52977
Adolf, Agota	22037	Gábor, Hédvig	20999	Mihály, Lujza	24292
Agoston, Amália	60017	Gáspár, Heléna	79747	Miklós, Magdolna	65146
Aladár, Anna	41777	Gergely, Henriett	51631	Miksa, Malvin	48562
Albert, Anatólia	74366	Géza, Herminn	38997	Mór, Margit	12306
Alfréd, Apollonia	20292	Gusztav, Hilda	2736	Nandor, Mária	109689
Ákos, Aranka	101001	György, Ibolyka	55487	Orbán, Mártha	36784
Ambrus, Berta	50901	Gyula, Iduska	35375	Oszkár, Matild	67197
András, Blanka	35266	Henrik, Ilóna	34477	Ottó, Melánia	21451
Antal, Borbála	2392	Hermann, Irma	92792	Ódön, Narcisz	55177
Arnold, Boriska	90372	Hugó, Ilka	46495	Pál, Neszti	2737
Árpád, Béti	32417	Ignác, Irén	12115	Péter, Olga	51515
Arthur, Bella	105317	Illés, Irma	45273	Pista, Paula	101969
Aurél, Brigitta	13223	Imre, Izabella	109333	Richard, Pelagie	34855
Attila, Cecilia	52333	István, Janka	27174	Róbert, Petronella	79787
Balázs, Cornelia	74397	Izidor, Johanna	53077	Rudolf, Piroška	12533
Bálint, Dóra	24034	Iván Jolán	2393	Salamon, Regina	65827
Barnabás, Dorottya	9001	Jakab, Józsa	93322	Samu, Rózsika	17718
Béla, Cecilia	38277	János, Judith	32597	Sándor, Rozália	38107
Benedek, Eufemia	108855	Jenő, Juliska	54895	Simon, Sári	107397
Bernát, Emma	51377	József, Karolin	17339	Tamás, Sarolta	48564
Dániel, Ernesztin	101911	Kálmán, Katinka	63775	Tibor, Szeréna	74377
Dávid, Éva	16864	Károly, Katalin	48741	Tihámér, Theodoría	2727
Dénes, Evelin	92157	Kornél, Klára	66344	Tivadar, Teréz	34950
Dezso, Erzsébet	65878	Kristóf, Klotild	7279	Tóbiás, Ferus	55477
Ede, Eszter	4043	Lajos, Kornélia	109770	Vendél, Valéria	20005
Elek, Etel	41799	László, Krisztina	50919	Viktor, Veronika	101011
Elemér, Flóra	107273	Leó, Kunigunda	96622	Vilmos, Viktória	50908
Emil, Franciska	32443	Lipót, Laura	21624	Vince, Vilma	12413
Endre, Frida	92777	Lőrincz, Lenke	66022	Zoltán, Zsófia	65565
Ernő, Genovéva	52551	Manó, Leonia	6270	Zsigmond, Zsuzsánna	5463
Ferencz, Gertrud	12113	Márkus, Lídia	34484		

Cel mai mare cîștig ev. **1.000.000 cor.** Special
1 premiu cu 600.000, 1 cîștig à 400.000, 1 à 200.000,
2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à
60.000, 1 à 50.000, 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000,
8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 și încă multe altele.

Plătirea conform planului a losului original de clasa I. este:

Pentru $\frac{1}{8}$ los original 75 cr. (Cor. 1.50), prtu $\frac{1}{4}$ los original fl. 1.50 (Cor. 3)
Pentru $\frac{1}{2}$ los original 3 fl. (Cor. 6), pentru $\frac{1}{1}$ los original 6 fl. (Cor. 12).

și aceste să vor expeda cu rambursă sau după trimiterea banilor.
Planuri oficioase gratis. Comande la losurile de mai sus rugăm
a ni-să trimitte cu deplină încredere până în

23 Noemvrie a. c.

fiindcă numerii de mai sus curind pot să treacă și tragerea pen-
tru clasa I. să va începe cu ziua de 23 Noemvrie a. c.

A. Török & Co.

cea mai mare întreprindere cu loterie de clasă a Ungariei

BUDAPESTA, Despărțămintul de loterie de clasă
a colecturii noastre principale.

Centrală: **Theresienring 46/a.** ||| II. Filială: **Museumring II/a.**
I. Filială: **Waltznering 4/a.** ||| III. Filială: **Elisabethring 54/a.**

„Tipografia Nouă“, în Orăștie